

EDINOST

Glasi slovenskega političnega društva za Primorsko.

v edini in moči.

«EDINOST» z objavo 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto priložno 7 gl. 50 kr., za pol leta 3 gl. 50 kr., za četrt leta 1 gl. 75 kr. — Sama priložnost 1 gl. 50 kr. za celo leto. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tiskarni v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 4 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Upravištvu, via Terreste, «Nova tiskarna».

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu «via Terreste» «Nuova Tipografia»; vsak mora biti frankiran. Rokopis brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Naš notranji položaj.

(Konec).

Nemci so bili dosedaj gospodarji v Avstriji, ali to gospodarstvo so si utrdili posebno z gmotnimi sredstvi, katera so jim na razpolaganje v izobilju. Največ moči pa jim je dajala narodna banka, katera razpolaga čez največja gmotna sredstva v državi. Nemški denarni zavodi so imeli v narodni banki svojo bogato majko; ali Slovani je ta majka le od daleč poznala.

Mej Slovani so Čehi gotovo najbolj razviti, oni imajo mogočno obrtnijo, kaj črta, da oni pred vsemi drugimi Slovani zahtevajo, da tudi njim postane narodna banka prava mati in da jim deli razumno prav tiste dobrote, kakoršne deli Nemcem. Žalostno je videti, kako le Nemci in žilje nadkriljujejo vse druge narode v gmotnem obziru. Govori se navadno, da bi morali tudi vsi mi tako pridni in podjetljivi biti, kakor židje, pa bi tudi mi obogateli. Ta rek je čisto napačen, država ima najmočnejša sredstva v rokah; ona je manj ali več ustanovnica narodne banke; ako pa ona tendenciozno prvi denarni zavod pušča na razpolaganje le nekaterim privilegiranim Nemcem in židom, kateri drugi avstrijski narod bode mogel konkurirati s takimi izvoljenci?

Iz tega je torej razvidno, da je bankino prašanje za vse avstrijske narode jako velicega pomena, kajti dokler se bodo narodom pridržavala sredstva do materialnega razvitka, dotle ne bodo mogli ti narodi uspešno napredovati v gmotnem obziru, in kder je v tem obziru slabo, slabo mora biti tudi na duševnem polju, posebno pa na političnem, ker le gmotno dobro stoječi narodi so, morejo in znajo biti tudi neodvisni glode svojega političnega prepičanja.

Ne le českim, temuč tudi našim poslancem je torej nujno priporočati, naj trdo drže na tem, da bode narodna banka vse avstrijske dežele enako podpirala, našim slovenskim poslancem pa bode še posebe izposlo-

vati, da bode narodna banka denarja po ceni preskrbovala tudi našim domačim denarnim zavodom, posebno pa našim založnam in posojilnicam na deželi, katere so osnovane skoro brez izjeme na jako solidnej podlagi; s tem priskoči banka tudi kmetiji, mej tem ko je dosedaj pospešavala samo veliko trgovino.

Jako važno prašanje bode tudi urejenje carinskih razmer mej našo državo in Ogrsko, želeči je v tem obziru, da se obdrži načelo varvanja domače obrtnije; ali mej Ogrsko in našo polovico naj se ne dopušča nobenih trgovin in promet obteževih mej. — V vsem drugim bosti menda skupni vladi prav lahko to dosegli od parlamentov, za kar ste se mej seboj angažirali.

Razprava o nagodbi bode burna, ali nadejati se je, da ne prouzroči posebnih krize, akopram nevarnost take krize ni izključena; ali take bi bila glede na zmernost desničarjev le vlada sama kriva.

V tem zasedanju pa utegne priti na dnevni red zbornice tudi Sebarschmidtov predlog o nemškem kot državnem jeziku, in obečati bita debata o tem predmetu ne le intresantna, ampak tudi jako burna — morda celo osodopolna.

Po našem menenju so Čehi glede tega prašanja od prvega začetka krenoli pravo pot. Kodifikovanega državnega jezika ne potrebujemo. Nemški jezik ima že sedaj preveč predpravice; vsi nemški narodi Avstriji dobrovoljno nekako priznavajo, da ima nemški jezik prednost glede na občevarje uradov mej seboj v državnem zboru, pa v ministerstvih. Po našem menenju se vsak pošten avstrijski Nemeč more zadovoljiti s tem; ali nepravilno je zahtevanje, da se to predstvo tudi v ustavi sami zatrdi ter spremeni §. 19, katerega so ustvarili sami najhujši Nemci; za tako spremembo ustave tudi v državnem zboru nikoli ne bo mogoče dobiti postavne večine dveh tretjin. Naše menenje je, da bode za zdaj še moralo ostati, kakor je in da se ta pot prašanje državnega jezika

ne bo še rešilo, ker se niti ne more rešiti, dokler ne bode sploh končano narodnostno prašanje in ne bo v istini obveljala enakopravnost vseh jezikov, katere govore avstrijski narodi. Narodnostno prašanje v Avstriji je treba praktično rešiti; to pa ne ide tako hitro, kakor bi se mislilo in bode morala najbrže vsa stvar poprej priti pred deželne zbore, kakor se je to uže enkrat skušalo pod Hohenwartovim ministerstvom.

Slišati utegnemo torej letos v državnem zboru jako bistroumni in vroči govori, ali vse to za zdaj stvari najbrže na nobeno stran ne zasukno.

Naše države notranji položaj pa se po vsem tem težko kaj spremeni; desnica najbrže še enkrat pokaže Vellikonemcem, da so zastoj vsi njeni napori, da ni še napočil njih dan ter da težko kedaj napoči, ako se avstrijska zvezda še žari in ni v zatopu, česar nas Bog varuj.

Govor.

O pravosodnih razmerah v mejni grofiji Istrski govoril je poslanec dr. Vitez v državnem zboru dne 13. aprila 1886.

(Konec)

Dne 25. aprila 1885 vložil je načelnik hranilnega in posojilnega društva Koperkega pri pomorski in trgovinski sodniji v Trstu zapisnik o drugem obnem zboru tega društva. Pri vsaki novi volitvi treba je namreč imena odbornikov naznaniti sodniji, da jih zapiše v zadrudni register; ker je uradni jezik tega društva hrvaški, je on to vlogo napravil v hrvaščini. Pomorska in trgovinska sodnija v Trstu je pa to vlogo zavrnila (Čujtel na desni.) češ, da nispisana v jeziku, ki je pri tej sodniji običajen. Načelnik se je proti temu pritožil, pomorska in trgovinska sodnija je pa tudi pritožbo a limine iz istih uzrokov zavrnila. V takih okoliščinah, to se zna, načelniku ni drugega ostajalo, kakor pritožiti se na deželno nad sodnijo, ktera je pritožbo sicer sprejela, uslišala je pa ni. Načelnik se tudi tega ni ustrašil, nastopil je pot izrednega revizijskega ugovora po postavi pri primorski in trgovinski sodniji. Če prav se je deželna nad sodnija podučljivo izrekla, da se take vloge sprejemajo pri prvi instanci, jo je sodnija zopet a limine odbila. (Čujtel, čujtel na desni.)

To vam je v resnici zadržavanje pravice, kakor si je hujše misliti ne morete. Načelniku na to pač ni druzega kazalo,

nego obrniti se na prizivno sodnijo, ktera je predložila vse prejšnje akte najvišji sodniji. Le-ta pa ni za vredno spoznala, da bi bila vsaj jedno besedo spregovorila na grajo prve instance. Tako postopanje je tem bolj zanimivo, ker ni še davno, da je ravno ta sodnija popolnoma sličen slučaj, ki se je pri drugi sodnji v drugi pokrajini prigodil, kot nepostaven zaznamoval in je brez ovinkov izrekla, da je ondi krivdo delal dotični sodnik.

Usojam si o tem oziru prečitati brzojavno vest, kakor je stala 9. t. m. v «N. fr. Pr.», ako mi namreč gospod predsednik to dovolil. Izvira iz Prage z dne 9. aprila t. l. in se glasi: «Včerajšnji odlok najvišje sodnije, s katerim se je odbil ugovor okrajnega sodnika Pivla v Gabelnu zaradi obsodbe na stroške, ker ni hotel sprejeti českega pooblastila in ker se je branil sprejemati česke pritožbe za deželno sodnijo, utemeljuje se s tem, da na podlagi dvorne dekreta z dne 22. decembra 1885 pisma, ki so pisana v katerem koli deželnem jeziku, ne potrebujejo nikake prestave priložene. K takim pismom spadajo tudi pooblastila. Zavrnil česki spisane pooblastnice je bil izvestno protipostaven čin.

Dalje se v dotičnem odločnem utemeljevanju naglašja, da okrajna sodnija Gabelska ni imela pravice, odbijati ugovorev českega odvetnika, glasečih se na višjo sodnijo, samo zato, ker so bili spisani v češčini, ki pa menda v Gabelskem okraju ni običajna. Da se je torej pooblastilo zavrnilo, je bilo popolnoma neopravičeno, ter z določa vsa krivda le okrajnega sodnika Pivla, ki ni hotel pravice priznati. Ali ste slišali gospodje, da najvišje sodni dvor kaj takega smatra za zadržavanje pravice? (Čujtel čujtel na desni.) In po pravici in resnici obsodil je sodni dvor okrajnega sodnika, da mora dr. Čardi povrniti vse stroške, kar jih je imel z dotičnimi ugovori.

Pri tem slučaju, ki je, kakor ste videli, popolnoma sličen onemu, ki sem ga jaz omenjal, — kajti v obeh slučajih gre za vloge obstoječe iz pism: in sicer v drugem za pooblastilo, v prvem za zapisnik neke seje; v obeh slučajih so ugovori in pritožbe, ki so se predložile vrhovni gosposki, in ktere je povsod prva instance a limine zavrnila — je najvišji sodni dvor postopal z vso strogostjo, za pritožbo po meni navedeno pa ni besedice ni imel. (Čujtel na desni.)

Najvišja sodnija je le kar potrdila, kar je trgovinska sodnija ukrenila, in dobro je bilo; in to iz naslednjih uzrokov: prvič se sme postaviti z dne 25. maja 1883, §. 70 rabiti le pri pravnih zadevah; drugič, ker ta postava rabo slovenščine le pri istrskih sodnijah popušča, Trst pa ne spada k Istri; in tretjič, ker se v pravnih zadevah rabi §. 4. patenta o 9. avgusta 1854 in ker je pri trgovski sodniji v Trstu nemščina in italijanščina v rabi. — Na podlagi tega, kar smo ravno slišali, nam pač ni več mogoče v Istri, kjer je vendar večina prebivalstva slovenskega rodu, najna-

bru lanskega leta, in tedaj se je videlo največ zvezdnih utrinkov.

Zvezdne utrinke opazujemo lahko vsako jasno noč, posebno po polnoči, največ pa od 8—12. avgusta in 12—22. novembra vsakega leta. Najbrž na niso ti utrinki nič drugega nego kosi zvezd, morebiti zvezd repatic. Zvezd iznanci jih prav marljivo opazujejo, ter hočejo rešiti prašanje, od kod so utrinki in kako nastanejo. Gotovo je le to, da utrinkov mora biti veliko, ker jih vsako noč toliko pade.

Utrinki teko neizrečeno hitro, in kadar pridejo v naše ozračje, užgo se zaradi sile nega drganja ob zrak v višini od 70—80 kilometrov nad zemljo ter zgore puščajoč za sabo svetel rep. Če so pa kosi nekoliko večji, padejo tudi na zemljo kot spodnebniki. Takih spodnebnikov pride dosti na našo zemljo, včasih zelo drobnih, včasih pa tudi velikih in več kilogramov težkih. Našli so tudi take, ki so tehtali po 5000—25.000 kilogramov. Njih kemična sestava je celo različna, ali prvine so prav iste, katere so tudi na naši zemlji nahajajo, n. pr. železo, kremen, nikel, magnezija itd.

PODLISTEK.

Pogled na zvezdnato nebo.

Predavanje g. Šolste, insp. Sink oviča v delal podp. društvu.

(Konec).

Sedaj mi je povedati še nekoliko o neki drugi vrsti zvezd, ki se toliko razlikujejo od prej imenovanih, in ki dajejo zvezdoslovcem toliko opravka in vendar še jih niso mogli proučiti. Te zvezde so zvezde repatic in zvezdni utrinki.

Prosti narod se zvezd repatic boji, ker so neka nenavadna prikazen, kakor se tudi otrok ptujec boji, če tudi je ta najpoštenjši človek.

Napovedavajo nam, da nas letos h krati obiščeti dva repatici in to proti koncu aprila. — Koliko bole pa zopet prorokovanja o boleznih in vojskah in slabih letinah itd., pa če pridejo tudi boleznii in vojske, te zvezde ste pri tem popolnoma

nedolžni, one dve ne napraviti ne boleznii, ne vojsk in jih tudi ne prorokujeti.

Zvezde repatic hodijo po svojih potih kakor druge zvezde; kakar pridejo bliže solnca, svetijo se tem bolj, in tako je mogoče jih tudi videti. Od kod da prihajajo in kam gredo, to je zvezdoslovcem večinoma neznano. Le malo jih je, za katere vemo, da se redno povračajo.

Tvarina, iz katere obstoje zvezde repatic, zelo je tanka, včasih tanjša nego naše ozračje, tako da vidimo skoz to tvarino druge zvezde, ki zadeje za repaticami stoji. Sestavljene so iz živeje svetlečega jedra, zvezdi podobnega, in iz svetlega repa, ki je več del od solnca obrnen. Nekateri pa imajo tudi po dva repa ali so pa tudi brez njega. Ta rep se pogostoma vleče več milijonov kilometrov daleč po vesmelnem prostoru.

*) Zvezdi repatici ste se res prikazali ali le zvezdoslovcem, ki jih lahko opazujejo se svojimi teleskopi, prostim očem ste pa nevidni ostali, ker ste premajhni, pa tudi potujejo predalet od solnca, da bi mogli od solnca svetlobe dobiti, da bi bili vidni tudi prostim očem. Pis.

vadnejših izjav o dedšinah ali prošnji za vknjižbo vlagati v jezik, ki ga govori večina prebivalstva, če prav nam je dovoljeno, da se pri imenitnejih pravnih tega jezika poslužujemo.

Glede utemeljevanja usojam si pa napraviti kratko opombo. Res je sicer, da §. 4. patenta z dne 9. avgusta 1854 določa, da se morajo pisane prošnje, kadar se iste ne dotikajo pravnih zadev, izdelovati v sodniškem jeziku. Toda, ker tukaj ne gre za notranjo, temveč za zunanjo stvar, je vendar čisto naravno, da je tukaj »sodniški jezik« eden isti z deželnim jezikom. Da je res tako, razvidi se uže iz Jožefinskega sodnega reda, kjer je sodniški jezik popolnoma ravnopraven deželnemu jeziku.

Kar se pa tiče drugega vzroka, da namreč Trst ne spada k Istri in da se pri sodnji, o kateri je tukaj govorjenje, rabi le nemščina in laščina za uradni jezik, moram opomniti, da s področje one sodnje ne razteza le na Trst, temveč tudi na zdaten del Istre okolo Kopra, kjer je hrvaščina izvestno deželni jezik. In prav zaradi tega mislim, da je tudi ta vzrok piškar. Vrh tega moram pa še omeniti, da uže večkrat navedeni dekret z dne 22. decembra od kraja sprejemati, naj bo v katerem koli deželnem jeziku pisane, dalje od lok z dne 15. marca 1862 v svojem četrtem odstavku vsem sodnijam po Primorju, toraj tudi Tržaški trgovinski in pomorski sodnji, določno predpisuje, vse vloge, ki so v slovensčini pisane, sprejemati in kolikor se da, tudi v tem jeziku reševati.

Da, še več; da so se te določbe bolj razumelo, razložilo jih je c. k. pravosodno ministerstvo povodom poselnega takega z odlokom 20. oktobra 1866 in s dekretom primorske deželne nadsodnje z dne 30. ravno tistega meseca, rekoč: »Ker ministrski odlok z dne 15. marca 1862 določno splošno zahteva, da sodnje po tistih krajih, kjer Slovani prebivajo, ne da bi še le razločevali, ali se take vloge dotikajo kazenskega ali civilnega premetu, in potem, ali je poslednji pravna ali nepravna zadeva, se toraj na vsak način tudi sprejemanje pravi in drugih vlog v pravnih pravnih zadevah v v omenjenem sodništvu okoliščini dopušča.

Iz odloka najvišjega sodnega dvora, ki sem ga poprej omenjal, je sledilo, da si je moral društveni načelnik oskrbeti laško prestavo dotičnega zapisnika, ktero je na to še enkrat predložil z laško vlogo. To se zna, da mu jo je sodnja sedaj ugodno rešila. — Ta dogodek objavil se je dne 11. febr. t. l. vzištemu gospodu voditelju pravosodnega ministerstva s prošnjo, naj skrbi za to, da postanejo tudi isterski Slovani deležni ravnopravnosti, ktera jita je po temeljnih postavah obljubljena.

V seji 9. oktobra t. l. stavil sem tudi interpelacijo vzištemu gospodu pravosodnemu ministru glede nepostavnega postopanja lazenske c. k. okrajne sodnje povodom neke obravnave. Odgovora na to interpelacijo še nimam. V imenu in interesu prizadetih oseb prosim gospoda pravosodnega ministra še enkrat za odgovor na njo.

Konečno še izgled, da bode tudi videli, kako pravno varstvo imajo isterski Slovani. Trije duhovniki slovanske krvi tožili so urednika laškega liberalnega lista »L' Istra« zaradi razžaljenja časti povodom določi, ki ga je imenovan list objavil. Porotna obravnava trajala je dva dni, 20. in 21. septembra 1883, in so urednika z 11 proti 1 glasu spoznali za nekrivega. Nikakor si ne usojam, da razsolbe kritikovati, pač pa moram omeniti nekoliko okoliščin, ki so s te obravnavo v tesni zvezi.

Dne 19. septembra tistega leta, toraj na predvečer obravnave napravila se je porotnikom večerja. Imen gospodov, ki so to večerjo napravili, nečem imenovati, da jih ne osramotim, kajti tista večerja jim je malo časti dela. Po obravnavi bil je zagovornik tako brezskoten, da je pohvalil izrek porotnikov in ga je celo za domoljubnega smatral. Ravno tako je jeden porotnikov tistega, ki je urednika krivega spoznal, javno osramotil.

Vse to so dogodki, ki jih je vsakdo lahko bral po listih; ker jim ni nihče ugovarjal, moram si misliti, da so resnični. Iz njih pa, gospoda moja, lahko spoznate, kako daleč so še naši nasprotniki prišli po zaslepljenosti in strasti. Jaz sam sem velik prijatelj porotnih obravnav ter jih smatram za vrlo koristno napravo. Mislim pa, da, če jih hočemo čisto ohraniti, jim moramo tudi za potrebne garancije skrbeti. Za take garancije smatram zdravo razvito pravno čut in tanko vest; oboje to pa zahteva visoko izobraženo prebivalstvo. (Dobro! na desni.)

Kjer ni teh potrebnih lastnostij, ondi se je bati, da se bo porotna oblast zlorabila. Kar se glede tega Istre tiče, vam povem, da se ravno ta navedeni dogodek ne kaže v najlepši luči. Tukaj se lahko vsaj odkritosrečno izrečem, da, ako bi se mojim rojakom na izbero dalo, kdo naj jih sodi, ali porotniki ali sodniki, ki so pravoslovje študirali, vam na ravnost povem, da bi se vsi za poslednje odločili. To so vam žalostne razmere; žalibog, da

so le preveč resnične. Dogodek, ki sem vam ga navedel, vam jih najbolje potrjuje. (Dobro! na desni.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Novi dalmatinski deželni namestnik Blazeković je prišel 8. t. m. v Zadar ter bil jako slovesno sprejet.

V seji poslanske zbornice dne 7. t. m. se je poslanec Skene odpovedal svojemu mandatu. Zakonska osnova splošnega carinskega tarifa se je na predlog Grocholskega izročila obstoječemu carinskemu odseku, ki se ima za dvanajst udov pomniti. Zakon zastran podaljšanja avstrijsko-ogerske carinske in trgovinske zveze se je odstavil z dnevnega reda, dokler se ne predlože drugi nagodbeni predlogi. Predlog zastran podaljšanja dobe za dovršitev hrpeljske železnice se je izročil železniškemu odseku. Zakon zastran zidanja, oziroma pridobitve posebnih poštah in brzozavnih poslopj v Trstu in več drugih mestih se je v drugem čitanju sprejel. Pri posvetovanju zakona o vočinkih in izpodbičanju od vojaških gospodov po upravnej poti izrečnih pripoznanj povračil je poslanec Kopp predlagal, naj se ne prestopi v nadrobno razpravo. Ker pa se je vladin zastopnik dvorni svetovalec Steinhach potegnil za zakonsko osnovo, sklenola je zbornica prestop v podrobno razpravo; na to se je seja končala. Včeraj je bila zopet seja.

Poslanska zbornica odseki so zopet zdeli svoja dela 7. t. m. je zboroval proračunski odsek, v soboto zvečer odsek za delitve zemljišč pri dedovanju, vtorek pa odsek za službeno pragmatiko uradnikov ter se posvetoval o dotičnem Scharschmidovem predlogu.

Ogerska poslanska zbornica je 8. t. m. z 177 glasovi proti 100 v prvem čitanju sprejela zakonsko osnovo o črnej vojski; 10. t. m. pa se je začela o njej podrobna razprava.

Avstrijsko-ogerska narodna banka je bila doslej le v korist vknjiženim trgovinam, ker je jemala le take menjice, ki so bile podpisane vsaj od ene take trdke, kmetijstvu in obrti pa so bile nje blagajnice popolnoma zaprte. Po novejši pogodbi se ta velika napaka odpravi in bo banka tudi take menjice eskomptirala, ki niso podpisane od nobene vknjižene trgovinske trdke, ampak nosijo podpise drugih zaupljivih oseb (društev, obrtnikov, rokodelcev, kmetovalcev itd.) To bo brez dvombe jako koristno kmetovalcem, obrtnikom in raznim hranilnicam in posojilnicam.

Vnanje dežele.

Črnogorski knez je povabil vse one poslance zunanjih držav, ki stanujejo v Dubrovniku, naj se preselijo na Cetinje ter naj tam sezidajo lastna poslopja. Za to potrebni prostori bi se jim prepustili po prav ugodnih pogojih.

Volitev v srbsko skupščino so izvršene. Izvoljenih je bilo 60 vladnih privržencev 38 radikalcev, 15 pristašev Rističeve stranke in 5 taci, ki ne spadajo k nobeni stranki. Ker kralj voli 40 poslancev, imela bo tedaj vladina stranka nad 100, vladni nasprotna pa 58 zastopnikov. Če je to vse prav resnično, tega ne vemo, ker to poročilo je iz vladnih krogov.

Grška se še vedno po robu postavlja vsem državam; nevarnost je dospela do vrhunca, kakor se vidi iz teh le poročil: Poročila iz Aten od 7. t. m.: Vsi poslanci so odpotovali; angleški poslanec pojde v Malto, nemški poslanec skozi Carigrad v Berlin. Turški poslanec zapusti Atene z vsemi poslaniškimi osebami. Vest, da turški poslanec izroči ultimatum, ni se še potrdila. Misli se, da se s prvim tajnikom izroči uprava, če tudi niso oficijelno poverjeni. Grška vlada dela priprave za brambo dežele. Govori se, da se Rusija prisilnih naredeb ne udeleži in da se ruski parnik »Plastov« vrne v Pirej. Avstrijski poslanec se je vkrcal na parnik »Kaiser Max« nemški poslanec na »Friedrich Kaiz«, italijanski na »Ancona«, angleški na »Karesfort«. Predno so odpotovali poslanci, naznanili so grškeji vladi, vsak posebe, da so tajnike pustili v Atenah kakor uprav-

nike. Turški poslanec je naznanil, da odpotuje, ker so njegovi tovariši odpotovali zaradi zadeve, ki se tiče Turčije. Ruski poslanec čaka ukazov, francoski poslanec pa ostane v Atenah. Mejnarno vojno brodovje je zapustilo Phaleron ter odplulo v zaliv Sudo. Grški mornarični minister je ukazal kanonici »Salamina«, naj takoj odpluje v Carigrad, da vzame na krov grškega poslanca.

Poročila od 8. t. m. »Times« pišejo: Ako Delyannis ostane trdovraten, gotovo k malu po odpotovanju poslancev vevlasti začno rabiti posilna sredstva. Na volji jim je, zapreti grške luke, ali pa Turčiji pustiti prosto roko, da udari na Grke. Ako vevlastim ne bi na srcu bilo prihodnje blagostanje Grške, zadovoljile bi se s tem, da Turčiji puste prosto roko. Turčija bi popolnoma opravičena bila, Grško po suhem in po morji napasti, ali razrušitev Aten bi nesreča bila za civilizacijo. Grškeji v prid utegno tedaj vevlasti zapreti grške luke in prepustiti Grškeji, naj poskusi svojo srečo s Turško vojsko na mejah. Ako bi vstala vojna, prizadevali bi se vevlasti, da se ne razširi v druge dežele. Upati je, da bode taka vojna kratka in dobočilna. — 8. t. m. je vseh pet poslancev naznanilo grškeji vladi, ker odgovor na ultimatum ni bil ugoden, da so poveljniki vojnih brodov dobili ukaz, grško primorje vsake grškeji ladji zapreti.

Poročila od 9. t. m.: Delyannis je poslal vsem grškim zastopnikom v zunanjih državah to le izjavo: Grška nikdar ni mislila, da jej zunanje vlade tako za zlo vzemo, da prete za vojno, ker se je oborožila za pridobitev svojih pravic. Sicer pa se Grška formalno zavezuje, da vojne ne napove. Vsled tega ni opravičeno vedenje vevlasti in zapor grškega obrežja. Ta zapor je Grškeji neugodniši, nego Turčiji, katera poslednja je obdržala svobodo na morji. Bati se je, da Turčija porabi iz zapora izvirajoče ugodnosti, da Grško napade. Ker Delyannis hoče Grško obvarovati take nesreče, zato je sklenol odstopiti. Delyannis je podal prošnjo kralju, naj mu dovoli odstop, ali kralj njegove prošnje ni uslišal, ampak pismeno mu je naročil, naj deželo otme iz sedanje zadrege. Delyannis je odgovoril, da ne more biti več minister, ker veliki državni interesi zahtevajo naglo rešitev težav, sedanjemu ministertvu pa razorožitev ni mogoča, ako neče osramotiti grške dežele. Ljudska skupščina, ki je sedanjo malomarnost vlade, grajala, sklenola je, zahtevati od vlade, naj napove Turčiji vojno i naj kralj prevzame vrhovno vodstvo.

Poročila od 10. t. m. Kralj je k sebi poklical Trikupisa, ta pa mu bode neki svetoval, naj ne sprejme Delyannisovega zahtevanja, glede odstopa, ker parlamentarne vlade ni mogoče sestaviti. Mejnarno vojno brodovje je zapustilo zaliv Suda, da zapre grške luke. Angleški i nemški brodovi bodo križali mej nosom Malia in Korintom; italijanski mej nosom Sunium in Volo, avstrijski pa na severnej meji.

Nemška poslanska zbornica je 10. t. m. konečno sprejela cerkveno predlogo z 206 glasovi proti 108. Poljaki so se glasovanja vzdržali.

Nemška poslanska zbornica je 7. t. m. v drugem čitanju brez promemba sprejela cerkveno predlogo. Poslanec Jadzewski je predlagal, naj se zbrise določba, po kateri se smejo semenišča na Poznanskem odpreti le vsled kraljevega ukaza. Poslanec Windthorst je izjavil, da bo glasoval zoper vse dostavke, ker ni upati, da bi se sprejeli. Minister za bogočastje je izjavil, da je omenjena določba potrebna zaradi postopanja poljske duhovščine. Odpravi pa se, ako se spolni pričakovanje, ki se stavi na novega vrhovnega škofa. Narodni liberalci so glasovali le za posamezne člene, posebno za odpravo državnega nadzorstva.

Iz Sudana dohajajo vedno bolj vznemirajoče vesti. Uporniki so se neki dobro pripravili in čakajo le, da naraste Nil in da potem po suhem in po Nilu začno dalje prodirati.

Na otoku Mallicolo na novih Hebridah so bili francoski naseljenci poklani. Francoska vlada bode tedaj skoraj gotovo primorana, polastiti se teh otokov.

DOPISI.

Od Seče. V številki 33, draga »Edinost«, prinesla si majhen dopis iz Devina, katerega je pisal vanderček. Vsebinsa onega dopisa je bila: vantraje in samomor. Ker sem pa vanderček prijatelj, hočem mu iz prijaznosti nekaj odgovoriti.

Dragi vanderček, jaz sicer ne vem, kaj te je napotilo, da si prijel za pero, prvo ali drugo; vendar meni se zdi, da drugo. Tudi ne vem, kaj si prav za prav nameraval z onimi vrticami, pravico odkriti ali zakriti. Pisal si namreč, da Miha K. rojen iz Steverjana je bil obupan mladenič in da je sam izročil svoje življenje valovom. No, kar se tega tiče, nobeden ti ne zameri, kajti ti si pisal, kakor si kot vanderček nabral. Saj je tudi županstvo in duhovstvo meni nič tebi nič, brez kakršne si bodi preiskave ga kot samomordilec spoznalo; pa kaj hočemo, mi se v to ne moremo vtikati; vsak ve za svoje dolžnosti, torej pustimo to.

Namen moj je, dragi vanderček, pisati, kaj ljudstvo misli, katero je onega mladeniča poznalo. Veš, dragi moj, kdor je rajnega Miha bogaboječnost, ponižnost, dobroto, ljubezen do starišev, bratov, prijateljev in znancev poznal; dalje njegovo zvestobo, pokorščino in ujanost do gospodarjev opazoval, noče verjeti, da je on samomordilec. Tudi nobeden ne more iztuhitati vzroka, zakaj bi on bil sam skočil v morje. Materialno stanje ne, ljubezen, oziroma občevanje z drugim spolom ne, bolezen ne, torej kaj? Ti si pisal, da si je preveč k srcu vzel zaničevanje od strani prvega kočijaša; ali ljudstvo tega ne verjame. Dragi moj vanderček, ljudstvo je dandanašnji res čudno, ono si marsikaj misli in govori, da človeku le možgane zmeša. Po mojem mnenju ni to prav. Soditi ne bi se smelo prehitro, bez temeljitega preučevanja, človek ne ve, komu bi verjel, ljudstvu ali Tebi, ali pa bi ukrenol srednjo pot, to je nobenemu. Verjemi, da še jaz ne zagotovem, da je tvoj dopis resničen, če tudi sem tvoj prijatelj. Take in še veliko drugih reči ljudstvo blodi po glavi, kar pa se ne da vse napisati.

Jaz mislim, dragi vanderček, da je za naju bolje, ako pustiva ta voz, ker mi dva nista poklicana, da bi ga razvozljala. Sodnja, katera ima zdaj stvar v rokah, uže razsodi, kdo ima prav, ti ali ljudstvo. Ko bi pa ti kaj gotovega zvedel, le poroči mi. — Vanderček prijatelj.

Iz Labinščine (konec aprila 1886.) (Izv. dop.) Mestice Labin so počestili svojim obiskom meseca aprila trije tuji gospodje. Obiskal ga je potujoči poljedelski učitelj g. Volpi, ter dvakrat predaval o trtni uši (perosperji). Je li njegovo predavanje komu kaj koristilo, to je jako dvomljivo, kajti predaval je v blaženi tajansčini. Kdo pa biva in kdo obdeleuje Labinščino? Mnogi, da ne rečemo, skoraj sami isterski Hrvat, koji ne umejo drugega jezika nego hrvaškega. Zidovolilo bi nas bilo samo to, ko bi se bili gospodje veleposestniki, koji se smatrajo za Taljane, v tem smislu predavanja potujočega poljedelskega učitelja udeležili, da bi se kakov napredek videl v njih vinogradih. Kakšen napredek se vidi pri njih o poljedelstvu in pri njih najemnikih, ki jim zemljo obdeleujejo? Vse, kar so do sedaj storili, edino je to, da so nekteri gospodje in veleposestniki nekoliko teranovih loz iz Poreča nasadili v svojih vinogradih, drugega napredka se pa pri njih zastoj iše. Zato se lahko reče, da je poljedelstvo na Labinščini na tako nizke stopnji, da s časom gospodje veleposestniki in njih koloni popolnoma ubožajo, ako se v tem obziru na bolje ne obrne.

Z drugim obiskom nas je počestil postni pridigar veleč. gosp. pater Joahim, kapucin iz Gorinca pri Rimu v Italiji. Pohvaliti se mora duhovno poglavarstvo, da tudi v dušnem obziru skrbi za peščico Italijanov v našem mestecu, ki hrvaških pridig ne morejo ali nočejo razumeti, da vsako leto po starem benediktinskem običaju pokliče postnega pridigarja iz Italije, da lemi dušni kruh tistim, ki se smatrajo za Taljane. Ali žali Bog, kako upada srce pridigarju in dobremu katoličanu, ko vidi, da nema poslušalcev in mora le zidu in praznim klopm govoriti. Pa toliko prvi, ki so nam ga v dušnem obziru poglavarji poslali, nas so zapustili brez kake škode in koristi, kakor je bilo pred tako je tudi še zjaj. Kakor se ob času, poletne vročine in velike suše kak oblaček na nebu prikaže, kterege kmetič z veseljem ugleda, nadeja se, da mu prinese hladilnega dežja, pa mala aspica pride, oblaček prežene in uniči nade in želje delalnega kmeta, da s žalostjo zdihne in govori, bolje bi bilo, da bi se oblaček prikazal ne bil, nego da je zginol brez dežja.

Tretji obisk, ki so nam ga poglavarji v juridičnem obziru poslali, nam preti nameščenje postati. Ako tudi gosp. juristi, kot strokovnjaki in učenjaki v juridičnem smislu, gledajo, quid sit res et quid sit forma et in utraque, vendar se nam zdi, da oni pri nameščenju nekih juristov »quid sit forma« čisto prezirajo,

kajti na znanstvo slovenskega jezika celo malo ali nič ne gledajo. Morebiti mislijo pa »quid sit forma« s kakim tolmačem nadomestiti? Zato nas jako skrbi, kako bo mogel pri tukajšnji c. kr. okrajne so-iniji g. Quarantaotto kot c. kr. pristav služiti in kaj koristiti, kder je večina hrvaško ljudstvo, s katerim bode on opravila imel. Priporočamo, da je optimus jurista, prem se z Italijani družiti in občeje, in da njega nobena druga reč, nego »res et iustitia« ne aflekcijonira, vendar smo jako v skrbi, kako bo g. Quarantaotto mogel kot pravi pristav delati v sodnijskem smislu, ko ne zna hrvaškega jezika. Zato mu želimo, da bi tudi on kmalo zginoil iz našega kraja, kakor oni oblaček v poletnej vročini, nadejamo se, da bodo poglavarji pri nameščenju uradnikov malo več obzira imeli »quid sit forma«.

Traje 10 maja. (Slavnost otvorjenja bralnega društva »Mira«.) Teško smo pričakovali dne 9. maja, ko se je imel obhajati krst mladega društva. Kakor težko smo ga pričakovali, vendar nas je vse pričakovanje navdajalo z nekim strahom: če nam Bog ne da lepega vremena. Ali Bog je uslišal naše prošnje, in lepšega vremena nismo mogli imeti, kakor baš v nedeljo. Lahan vetrič je pihljaj, solnce je pa le sedaj in sedaj močnejše posijalo na nas, ki smo se zbrali od daleč in blizu, da se skupno poradujemo. Ohi! kako dobro de človeku biti v sredini naroda našega, videti ga, kako se on polagoma probuja, kako spoznava sam sebe in svoje brate. Uže jutruja na vse zgodaj so pokali topoli, oznanjujoč vsem v okolici, da se bode ta dan vršilo slavnostno odprtje, naj se brzo pripravijo na sprejem gostov, ki pribite v skupno bratovsko razveseljevanje. Koj po devetih urah, ko je prispel bratovjak iz Trsta, sešlo se je lepo število odbornikov, gosp. nadžupan Ivan Spilar in več drugih rodoljubov, njim na čelu odbornik g. Brezina, srčno je pozdravil došle pevce in druge prijatelje iz Trsta. Na poti je čakalo polno ljudstva dohajajočih, ki so se zastavami okrašenih vozov peljali. V St. Petru zopet polno občinstva in streljanje toplicev. Dospevši v vas Trnje je odmor došle peljal v cerkev, kder se je pričela slavnostna sv. maša v spomin otvorjenja društva. Mala cerkev je bila napolnjena, zunan polno ljudi, in vse to ljudstvo je prisustvovalo sv. maši, ter bilo polno pobožnega duha, ker spominalo se je v molitvi svojih rojakov in prosilo, da bi se to mlado društvo, čigar krstu prisustvuje toliko rodoljubov, razvitalo na korist in slavo našega naroda.

Sv. mašo poveljevalo je petje pevcev delalskega podpornega društva iz Trsta. Res vzvišeno petje, ki je vredno te slavnosti! Za njihovo rodoljubnost in vzvišenost petja se je predsednik gosp. župnik Lunder iskreno zahvalil. Popoludne okolo 4. ure se je pričel izvrševati spored. Postojška godba, ki je pod vodstvom g. A. Jirka prav izvrstno godla, nastopila je in veselilo nas je, da se metropola notranjska oživela in da na podlagi narodni tako spretno napreduje. Lepo je bilo videti male 10—14. letne dečke, ki so se v kratkem toliko izvežbali, da so kos svojemu instrumentu. Slava Postojncem in slava učitelju godbe.

Pričele so dohajati na to deputacije: Zagorci, Knežaci, Bistričani, Orehovci, Razdrči in nato Postojnska čitalnica z svojo zastavo. Bratsko ste se pozdravili zastavi postojnska in društvena. Pevci delalskega podpornega društva so morali vsake pesmi pridejati še drugo. Petje je bilo res lepo. Proslavili so se s tem dnev »tržaški slavci« kakor jih je pozneje imenoval nek rodoljubni gospod. Slavnostni govor gosp. Podboja, župnika iz St. Petra, bil je tako primerno sestavljen slavnosti, da si pač boljše ga ne moremo želiti. Navduševal je ljudstvo, da se poprime novega društva, govoril je res iz srca k srcu. Srčno zahvalo izrekamo mu na tej prijaznosti in za vspeh, ki ga je dosegel s zlatimi besedami svojimi. — Slava mu! — Po dovršenem sporedu se je pričel ples, ki je trajal, dokler ni morala godba zapustiti nas. Končati bi morali, ker smo zelo obširno vse opisali, ali vendar ne smemo pozabiti gospodov odbornikov, osobito gospoda tajnika, ki je z nečuvno vstrajnostjo v zvezi gg. Fr. Brezina, J. Susteršiča, Fr. Margona in Toneta Smrdela vse tako prirejeno bilo, da nismo nikdar mislili, da nas kaj enakega doleti. Mladenci v Trnju, kakor tudi onim v St. Petru, pa izrekamo lepo hvalo za poveljevanje slavnosti z streljanjem toplicev. Priporočamo pa vrlim rodoljubom vseh bližnjih vasi, naj se trdno oklenejo svojih bratov v Trnju in pripomorejo, da bode društvo lepo napredovalo in da ne bode morala občina narodna stvar radi malih osebnih stvari trpeti. Bog pa usliši našo prošnjo, in podeli dovolj moči ustanovnikom, da na težavnem potu ostanejo trdni in zvesti svete stvari, ki so jo pričeli razširjati.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. C. kr. deželni namestnik za Primorsko je imenoval namestništvenga koncipista Alojzija Lasciac

okrajnim komisarjem in konceptnega praktika Aleksandra viteza Ivoy namestništvenga koncipistom.

Za vladnega zastopnika pri tuk. mestnem zboru je imenovan, mesto grofa Giovannelli-j. c. kr. dežel. vlade svetovalec, gosp. Aleksander Schemerl.

Seja mestnega zbora bode jutre, ter se bode verificirala zadnja volitev V. okraja, potem pa obravnavala prošnja prebivalcev Gropade za posebno šolo.

† Umrl je v Križu Ivan Košuta, c. kr. učitelj na nemški ljudski šoli v Trstu. v 30. letu večeraj ob 10. uri zjutraj. — Uže zopet nam je nemila smrt pobala enega najboljših sinov naše okolice, moža plemenitega srca in jeklenega značaja. Rojen je bil v Križu, sin premožnih starih, šolal se je v Trstu in Gorici, — postal je precej učitelj v Trstu na tuk. nemški šoli, kjer je veljal kot eden najboljših učiteljev. Svoj narod je podpiral, kder je le mogel; kdo se ne spominja, kako dobro je izuril prvi zbor delalskega društva, ki je nastopil v gledišču Fenice leta 1879. —

Sam, okoličan, je uplival, kjer je le mogel mej svojimi sorojaki v zmislu našega narodnega programa; bil je tudi on eden naših stebrov, velik prijatelj in tudi podpornik našega lista. Bolehal pa je uže 4 leta, valed česar ni mogel niti več služne opravljati, ali še lansko leto je kakor bolnik svoje rojake navduševal, da so volili pošteno, kakor so v resnici. Tako minevajo naši stebri v okolici, dolrega nastajajo premalo zapustivši. Narod naš plaka na grobu dragega Ivana poleg mlade soproge in troje malih otrok. Pogreb bode jutri ob 10 uri dopoludne.

† Dr. Rudolf Globočnik, c. k. koncipist pri tuk. finančni prokuraturi, slu svetovalec kranjskega namestništva, bivšega jako priljubljenega glavarja v Postojni, umrl je v soboto v Gorici v 27 letu. Bolehal je uže več časa, in da si popravi zdravlje, bival je zadnji čas na dopustu v Gorici. Bil je ne le visoko nadarjen naš rojak, ampak tudi skoz in skoz pošten in navdušen narodnjak. — Ranjcega truplo so pripeljali v ponedeljek v rojstno zemljo, v Postojno, kder so mu napravili pogreb, kakoršnega je zaslužil vrli mladenč. — V rajnkem zgubila je naša domovina zopet enega najboljših sinov. — Lehka mu domača zemljica!

Zakrament sv. birme bode delil letos ml. gosp. knezo škof Ljubljanski dr. Misija: V dekaniji Postojnski: 18. maja v Postojni; 19. maja v Hrenovcih; 20. maja v Senožečah; in 22. maja v Slavinu. — V dekaniji Bistriški: 23. maja je posvečevanje firne cerkve v Košani; 25. maja v Trnovem, in 26. maja v Knežaku. —

Zanimive vesti. Na dra. Viteziča zdaj Lahoni strašno navalivajo; sklobasili so te dni vest, da je bil Vitezič te dni v Zagrebu in se dogovarjal se Starčevićem, kako bi se Istra spojila z veliko Hrvatsko. Ali nam je znano, da je Vitezič precej po praznikih odpoval direktno skoz Reko v Beč. Nadalje piše »Istria«, da je Vitezič kriv, da zgrube Pazinci gimnazijo. Pač čudno! Ali ni tem gospodom nič znano, kake škandale so delali se svojim političnim društvom, kako so zabavljali profesorjem, vodstvu i neitalijanskim dijakom te gimnazije? Vitezič se je potezal, da ostane gimnazija kder je, pa da postane hrvaška, kakor bi morala biti, ali krivo da se prestavi pazinska gimnazija v Pulj, je izključljivo tistih 10 prenapetih renegetov v Pazini; saj zaradi njih niti vojaki niso radi v Pazinu in si želijo proč, to je vendar obče znano. Saj enako nemirno zabavljenje na vse, kar ni freudentarsko, je napolnilo tudi vlado, da preloži učiteljsko izobrazevališče iz Kopra v Trst, kajti Slovenci niso še nikoli napadali dijakov, profesorjev in celo vojakov, kakor se je to še za zadnje praznike godilo.

Tudi Poreč morda čaka zaslužena kazen, ki ji govori se v dobro podučenih krogih, da bode škofova rezidenca prenesena iz Poreča v Pulj.

Kder so inteligentni krogi tako surovi, da ljudske poslane na ulici napa dajo in ometujejo z gnjilimi pomerjanci, kakor se je to godilo v Poreču, tam so razmere zadosta žalostne in malo vabljive; tudi dežel. zbor bi se moral sklicati morda v Pulj in celo to prašanje se je uže ventiliralo v visokih krogih. Istrsko Iredento je treba izstradati.

Še neka druga važna vest nam je prišla na uho. — Lloydovo društvo je nekdo dobilo povelje, da v 14 dneh pripravi 12 parnikov za vožnjo vojakov. Kam pojdejo ti vojaki, to je skora lahko misliti. Pravijo sicer, da bode tudi N. Veličanstvo obiskalo Dalmacijo, Hercegovino in Bosno. Vse to kaže, da položaj ni ravno tako siguren, kakor bi se mislilo. — Prav je, da je Avstrija na vse pripravljena, tudi na konečno rešenje jutrovega pitanja. —

Važna premeščenja političnih uradnikov so tudi namenjena. Za referenta v kulturnih zadevah pri deželni vladi pride v Trst glavar iz Spiljeta, znani baron Conrad, g. Simič gre za glavarja v Lošinj, glavar Lošnjski, g. Truxa pa bode pre-

meščen v Spiljet. Okrajni komisar g. Fabris pride iz Sežane v Gorico, v Sežano pa pride na njegovo mesto grof Altemis iz Trsta.

Govori se še o drugih spremembah v uradniških krogih na Primorskem.

Dobra vest za Grad. Dunajsko društvo za ustanovitev morskih kopelji je 1. t. m. poslalo občinskemu zastopstvu v Gradu pismo, s katerim prosi za odstop potrebnega prostora, da se na njem napravi morska kopelj, ki bo po leti in zimi skrufuloznim otrokom odprta. V pismu je izrečeno, da društvo daje prednost Gradu, ker odposlana komisija ni v Istri pa tudi ne v Dalmaciji našla boljše mesta. Ta teden se bo občinski svet v Gradu pečal s to zadevo.

Prijem v pomorsko akademijo na Reki. Početkom sledečega leta popolni se na c. kr. pomorske akademiji 50 brezplačnih in poluplačnih evraskih mest. Pitomec se bode prijemal v I. tečaj, za koji se terj. absolvirana nižja gimnazija ali realko, v II. t.čaj, za koji se zahteva šest razredov gimnazije ali realke, naposled v III. tečaj, v koji morejo biti sprejeti samo oni, koji su izvršili osem razredov gimnazije ali realku. Poblizi pogoji se morejo dobiti pri admiralatu v Pulji.

Vabilo k veselici, katero priredi bralno društvo v Batujah dne 16. maja 1886, na g. Kat. Koronove dvorišči. Spored: 1. Godba. 2. Pozdrav. 3. Plave oči; moški zbor. 4. Deklamacija: »Prisega vili«. 5. Večerna; moški zbor. 6. »Morje Adrijsko«; svira godba. 7. Samospev s spremljevanjem. 8. Igra: Bog vas sprimi. 9. »Naprejš«; svira godba. 10. Viena naš; moški zbor. V. R. 11. Šaljiv prizor. 12. Novinci; moški zbor. H. Volarič. Začetek ob 6 in pol uri zvečer. Po veselici ples. Vstopnina k veselici 20 kr.; sedeži 10 kr.; k plesu 1 gld. Pri veselici in plesu svira veteranska godba iz Per-vačine.

Vožnje mej Benetkami in Trstom. Iz Benetek se poroča, da »Societa generale di navigazione italiana« prične mej Benetkami in Trstom redne vožnje, in sicer vsak deset-dan; dotična pogodba se v malo dneh sklene. Tudi mej Marsiljo in Trstom se neki ustanove redne vožnje.

iz Podgrada. Naša Sloga je prinesla v zadnjem broju to le vest: Načelnik u Podgradu g. Jakšetič nalazi se — kako doznajamo — pol iztragom radi poverjenja. Čim je započela istraga, odpustilo je načelnik odmah i sam gosp. tajnika, kojeg je pučanstvo cijenilo i koji je obavljao svoje poslove točno i marljivo. Tako je bačen otac sa obitelji na ulicu radi krivnje svojeg poglavara i G. načelnik uzeo je odmah u službu kao tajnika poznatoga tamo gosp. Tscherrou (Črv). Na zdravlje!

Tržaške novosti:

Namesnik tržaški, g. baron Pretis je te dni odpoval z vso družino v Gorico. — G. namesnik je jako slabega lica in so mu neki zdravniki sami svetovali daljše odtegnjenje od težkih poslov.

List »Tergeste« bode zopet od mrtvih vstal. Začel bode 15. t. m. izhajati po dvakrat na dan. Triester Zeitung in Triester Tagblatt sta nekda Slovanom preprečena; zato je treba nemšk. ga lista, ki bode Slovence pohijal. — Ljubljanski nemščurji, grški, dunajski in drugi Velikonemci bode nekda ta list podpirali. — Tudi ta družba se ne bo dolgo bratila; sicer pa nam ne dela nobene preglavice.

Lloyd. Mej vlado in Lloydovimi delničarji se nekda pripravljaja nek razpor zaradi dividende, vlada izvestno noče, da bi se plačala viša dividenda od 30 gld. Avstrijska vlada pa nekda namerava Lloyd podržaviti. Ne bi bilo niti slabo.

Nesreče. Trije angleški mornarji so šli iz angleškega parnika »Sam Veller« pred-sinočnem na suho, v noči so se vrnili na parnik, ali ker so bili vsi trije pijani in je bil most iz luke na parnik preozek, padli so vsi trije v morje, na njihovo kličanje je došla pomoč; toda našli in rešili so tisto noč le dva, mej tem ko so tretjega, necega James Oneil še le včeraj zjutraj mrtvega iz morja izvelikl. —

19letni okoličan Jožef Križman je bil v nedeljo nekoliko dobre volje, spril se je z nekaterimi mestnimi malovredneži, a predno se je zanesel, imel je nož v rebrih. — Zdravi se v bolnici, a ne zna, kedo ga je l. —

48letni Anton Zaler, delalec na železnici, se je v ponedeljek v noveji luki ponesrečil, ker mu je nek del vzdigovalne mašine na glavo padel. Reveža so na pol mrtvega odnesli domu.

Ponesrečil je v Stabilimento Tecnico tudi 56letni kovač Ivan Kočvar iz Kočevja.

Policijsko. Ljudje iz Manjaga na Italijanskem so strašno vročekrvni. Obso diti so te dni enega, ker je nekemu znancu kroglo vrgel v glavo, ali včeraj je nek Kujetan Franceschini, botegar, za nekim mladim D eosom vrgel mož le zaradi tega, ker ga je ta dražil, da ima ta slabo gnjad, ali vrgel je mož tako nesrečno za Dreosom, da ga je v glavi nevarno ranil, in da se zdaj ubogi Dreos zdravi v bolnici.

Italijanska kultural Nek Blaz M., 29

letni botegar je hotel z nožem zaklati dve svoji sestri, komaj so ju ljudje rešili; ali Blaz pojde v ječo. — Zaprl so v ponedeljek tudi delalca Antona G., ker je pritepal svojo ženo. Zaprl so te dni 2 postopača, enega tatova in 2 usmiljeni.

Izpred porotne sodnje. V ponedeljek je bila obsojena 22 letna Antonija Frandolič, rojena v Trzinu, dekla pri nekeji tržaški gospodi na pet let teške ječe, ker je otroka, katerega je imela z gospodarjem, precej po porodu v kleti zadržala.

Angelj Brussa, 20letni prodajalec se sadijem iz Manjage v Italiji bil je obsojen na 6 meseca zapora, ker je v prepiru nekemu Ivanu Furlanu balinčno kroglo zagnal v glavo in ga tako nesrečno zadel, da je Furlan drugi dan v bolnici umrl.

Kolera v Italiji sicer nikder ni huda, vendar pa straši v več krajih; zadnje dni najbolj v Barju in Benetkah; v prvem mestu poprek na dan zbolijo od 20 do 30 ljudi, v poslednjem pa nad 10, polovica jih umre.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Poštna hranilnica.

O tem važnem zavodu smo uže večkrat govorili in še ni davno, ko smo navajali na tem mestu nekatere nedostatke teh hranilnic, ki so do sedaj le enostransko pospeševale ljudsko korist, kar pa ne bi smelo biti, ker ako država sama stopi na denarni trg kot njeveji konkurent, mora isto tako ona skrbeti, da produktivnim stanovom ne obtežuje krešit, ampak da jim celo indirektno pomaga v njega lahkostjo doseg.

Vodstvo poštnih hranilnic je dolžno predložiti državnemu zboru vsako leto poročilo o delovanju tega velevažnega zavoda, kar je tudi te dni storlo.

Imamo pred seboj obširno izvestje, predloženo državnemu zboru. Poročilo obsega poslovanje za leto 1885, ob enem pa razkazuje podatke tudi iz prejšnjih let. Mi najprej iz poročila najvažnejše točke objavimo, kakor jih je objavil tudi list »Slovenec«, potem pa na koncu naše opazke napravimo.

Dne 31. decembra 1885. je 4172 pošt nabiralo denar v prid hranilnice, med njimi bilo jih je 2520, kder so vložniki mogli dobiti vračila do 20 gl. po takozvanem »kratkem potu«. Do dne 30. aprila letošnjega leta se je po vsej Avstriji vložilo 309.320krat v znesku 37.255.378 gld., od tega hodi na Štajersko 14.369 vlog z 1.701.140 gld., na Koroško 4386 za 419.943 gld., Kranjsko 3093 za 485.315 gld., Primorje (Istra-Gorica-Gradiška-Trst) 4877 za 728.539 gld. Izvelo se je 109.288krat v skupnem znesku 37.402.621 gld., samo v Primorji 2467krat za 799.285 gld. Poštno-hranilnični urad je z vložnino nakupil papirjev za 34.743.000 gld. na lastni račun, za 4.601.460 gld. na rentne knjižnice, in za 3.836.600 gld., kar je odposlal vložnikom na zahtevanje.

Imeteljev rentnih knjižic bilo je 8211, a vložnih knjižic 522.422, od zadnjih so tekem aprila na Štajerskem izdali 371, izplačali 275, na Koroškem 138, vrnoli 172, Kranjskem izdali 65, izplačali 129, v Primorji izdali 257, izplačali pa 153. Od dne 12. januarja 1883. do konca aprila se je 6.955.414 krat vložilo za 488.892.640 gld. in 66 kr., a vrnolo 1.833.103 krat v skupnem znesku 455.053.341 gld. 95 kr.

Prvo leto izdala je hranilnica 409.940 knjižic, drugo 144.406, tretje 127.542, skupno torej 681.888, od teh so izplačali 187.621 knjižic. Iz tega se vili, da je samo prvo leto bilo izdanih več knjig, nego pozneje dve leti skupaj. Vodstvo je že v svojem lanskem izkazu reklo, da se število vložnikov prvega leta mora »abnormno« ime-novati, in je le dokaz, kako potrebna je bila poštna hranilnica, ker samo 345 zasebnih hranilnic ni bilo pristopno širjemu krogu prebivalstva. In samo ob sebi se razumeva, da število na novo izdanih knjižic v sledečih letih ne more biti jednako onemu v prvem letu, ker jeden vložnik sme imeti za svojo osebo samo jedno jedino knjižico. Sicer pa, če naš zavod primerjamo s znano varčevalnostjo na Francoskem, mora se priznati, da Avstriji ne zaostajajo za Francozi. Naša država ima 22 milijonov prebivalcev, koncem tretjega leta bilo je 494.000 varčevalcev, na Francoskem pa je 37 milijonov ljudi in so v prvem triletni imeli 540.000 vložnikov. O i- kar pri nas obstoji državna hranilnica, se je število vložnikov pomnožilo za 700.000, t. j. s pomočjo poštnih hranilnic je v dobrih let prav toliko oseb stopilo v kolo varčevalcev, kakor pred tem v 12 let h. Pristaviti se pa mora, da so zasebne hranilnice jednako napredovale in da jim toraj državna hranilnica nič ni škodovala. Tako pravi poročilo.

(Konec prih.)

Tržno poročilo.

Kupčija v obče mlahova, le za kavo in sladkor je nekaj prašanja in so cene enega in drugega blaga jako trdne. Vse

